

Brzezińska, Jadwiga

Wystawa ekslibrisów Krzysztofa Kmiecia w Toruniu

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 54/3-4, 342-344

2009

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Polfa w Nigerii, zorganizowana przez Iwonę Arabas i Magdalenę Ciepłowską w Muzeum Farmacji w Warszawie.

Dzięki zgromadzonym zdjęciom, dokumentom i pamiątkom wypożyczonym przez byłych pracowników nigeryjskiej Polfy, można zobaczyć znany tylko nie-licznym fragment historii polskiej farmacji. Wśród eksponatów znajdują się dokumenty dotyczące działalności spółki, lista i cennik dystrybuowanych przez nią leków, aplikacje o rejestrację oraz certyfikaty leków, a także reklamy środków leczniczych: Vitaral, Multivitamina, Detreopal czy Binazin. Materiałom tym towarzyszą piękne obrzędowe maski i przedmioty rękodzieła artystycznego pochodzące ze zbiorów państwa Kotańskich, będące jakby symbolem trudnej, obcej nam afrykańskiej rzeczywistości.

Podczas otwarcia wystawy, które nastąpiło 14 maja br., o powstawaniu i funkcjonowaniu spółki opowiedzieli Konstanty Potocki, pierwszy dyrektor i jego następcą – Jerzy Surowiecki oraz pomagający i kontrolujący funkcjonowanie przedsiębiorstwa od strony farmakologicznej, Andrzej Danysz. W ich wspomnieniach nie zabrakło anegdot i epizodów, obrazujących specyficzne warunki, trudności i emocje, z którymi zmagali się polscy pracownicy Polfy na Czarnym Lądzie.

Anna Trojanowska
Instytut Historii Nauki PAN
Warszawa

WYSTAWA EKSLIBRISÓW KRZYSZTOFA KMIECIA W TORUNIU

Wydarzeniem artystycznym w 2008 roku była w Toruniu wystawa ekslibrisów dr n. farm. Krzysztofa Kmiecia. Z tej okazji ukazała się piękna publikacja pt. *Krzysztof Kmieć: Ekslibrisy*. Toruń 2008.

Autor Krzysztof Kmieć jest ogromnie utalentowanym twórcą ekslibrisów, którego małe dzieła sztuki graficznej wyróżniają się niezwykłą ekspresją i oryginalnością. Artysta odznacza się również bogactwem wiedzy intelektualnej i łatwością prezentowania swoich przemyśleń i emocji. W omówionej broszurze przedstawił liczne więzy, które łączą Toruń z Krakowem, miejscem twórczości autora.

Wszak Kopernik studiował w Krakowie na Uniwersytecie Jagiellońskim. Przypomina to pomnik naszego wielkiego astronoma na skraju Plant w Krakowie w cieniu rozłożystych grabów. Ten pomnik przedstawia Kopernika z młodzieńczą twarzą i w stroju żakowskim. W Krakowie są jeszcze 2 inne pomniki Kopernika, w kościele św. Anny i w gmachu Polskiej Akademii Nauk. Natomiast w reprezentacyjnej Sali Collegium Novum Uniwersytetu Jagiellońskiego

Kopernik na płótnie Jana Matejki spogląda w rozgwieżdżone niebo. Ten obraz zatytułowano: „Astronom Kopernik czyli rozmowa z Bogiem”.

Toruń słynie jako miasto pierników, a najznakomitsza fabryka pierników zwana *Kopernik* ma swój sklep firmowy w Krakowie na Trakcie Królewskim. Przy tym trakcie mieści się też Muzeum Farmacji, gdzie o piernikach dużo wiedzą i mówią. Wszak w dawnych aptekach nie mogło zabraknąć dobrych nalewek i pierników właśnie. Tak o tym pisał XVII-wieczny poeta Jan Andrzej Morstin, zwracając się do krakowskiego aptekarza:

„Ty bez ogródki
Przyślij nam wódki.
A jeśli jeszcze dasz i piernika,
Napiszę na drzwiach: tu sławna aptyka”

Charakterystyczne, aromatyczne przyprawy korzenne, nadające smak piernikom, należały w dawnych wiekach do asortymentu środków sprzedawanych w aptekach. Dostarczał je krakowski aptekarz także na dwór Jadwigi i Władysława Jagiełły.

Wystawa ekslibrisów Krzysztofa Kmiecia w Toruniu prezentowana była w Dworze Mieszczańskim, prestiżowym miejscu wystaw artystycznych. Uroczystość otwarcia wystawy celebrowana była w przemiłym nastroju. Wszyscy goście częstowani byli ziołową nalewką aptekarską, sporządzoną przez mistrza z Krakowa, oraz piernikami, które ofiarowała słynna firma toruńska „Kopernik”.

W swobodnej i pełnej humoru rozmowie artysta snuł swą gawędę o związkach Torunia i Krakowa, o bogactwie zabytków obu miast, największych dzwonnach w kraju, mostach, wreszcie o Wiśle, której wstęga łączy oba miasta.

Jego uroczyste wystąpienie kontynuowali następnie z wdziękiem gospodarze toruńskiej wystawy. Pani Ewa Grzeszczuk powiedziała, że prace Krzysztofa Kmiecia wprawiają ją w zachwyt. Te miniaturowe arcydzieła mają niezwykłą siłę wyrazu. Ujmują widza swą maestrią od pierwszej chwili. Nie sposób nie zakochać się w ich kunszcie. Dodała też, że ceni sobie ogromnie twórcę tych dzieł, człowieka wyjątkowego, pełnego optymizmu, ciekawego świata, miejsc i ludzi, niezwykle utalentowanego, który sprawił radość tylu osobom, ofiarowując im książkowe grafiki.

Po tej wypowiedzi zabrał głos Kamil Klonowski, artysta-malarz toruński, który stwierdził, że prace Krzysztofa Kmiecia zwracają uwagę. Trudno oderwać wzrok od perfekcji ich wykonania, lekkości, płynności linii. Zakłęte jest w nich wielkie serce i talent niezwykłego człowieka. Większość jego prac wyróżnia się poczuciem humoru. Autor często mruga do widza okiem. Różnorodność pomysłów i mistrzostwo wykonania sprawiają, że ekslibrisy Krzysztofa Kmiecia – to prawdziwa książkowa biżuteria. Najwyższej próby!

Toruńska wystawa była 120. indywidualną, na której zaprezentował 150 swych najnowszych grafik. Poza tym uczestniczył w 150 wystawach zbiorowych. Jest twórcą 2500 znaków książkowych. Ta eksplozja twórczości artystycznej farmaceuty-naukowca z Uniwersytetu Jagiellońskiego napawa radością i dumą rodaków, a szczególnie farmaceutów.

Jadwiga Brzezińska
Kołobrzeg

DZIAŁALNOŚĆ ZESPOŁU SEKCJI HISTORII FARMACJI W 2008 R.

Zespół Sekcji Historii Farmacji Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego zrzesza ok. 250 historyków farmacji w 14 sekcjach terenowych, które prowadzą samodzielną działalność na swoim terenie. Zespół działa w obecnej kadencji od 14.06.2007 w następującym składzie: przewodniczący – dr Jan Majewski, wiceprzewodniczący – prof. dr hab. Dionizy Moska, dr Katarzyna Hanisz, dr Andrzej Wróbel, sekretarze – dr Jadwiga Brzezińska, mgr farm Lidia Maria Czyż, członkowie: dr Stefan Rostafiński, dr Krzysztof Kmieć, mgr farm Jerzy Waliszewski. W skład Zarządu Zespołu wchodzi też przewodniczący wszystkich 14 Sekcji. Są to: z Sekcji Białostockiej – mgr Irena Kałaur, z Sekcji Bydgoskiej – mgr Alina Piotrowska, z Sekcji Gdańskiej – prof. Feliks Gajewski, z Sekcji Katowickiej – prof. dr hab. Dionizy Moska, z Sekcji Krakowskiej – doc. dr hab. Zbigniew Bela, z Sekcji Kieleckiej – dr Andrzej Sułko, z Sekcji Lubelskiej – dr Andrzej Wróbel, z Sekcji Łódzkiej – dr Katarzyna Hanisz, z Sekcji Olsztyńskiej – mgr Grażyna Domin, z Sekcji Poznańskiej – dr Jan Majewski, z Sekcji Rzeszowskiej – mgr Lidia Czyż, z Sekcji Wrocławskiej – mgr Romana Karaszewska, z Sekcji Szczecińskiej – mgr Jerzy Waliszewski, z Sekcji Zielonogórskiej – mgr Michał Czapór.

Zespół Sekcji Historii Farmacji integruje historyków farmacji z całego kraju, inspirowanie podejmowanie prac badawczych i dokumentacyjnych, organizuje sympozja krajowe i utrzymuje kontakty naukowe z historykami farmacji innych krajów. Zespół Historii Farmacji PTFarm należy do Międzynarodowego Stowarzyszenia Historii Farmacji, do którego opłaca składkę członkowską. Delegat Zespołu bierze udział w obradach zarządu tego międzynarodowego stowarzyszenia, a w biuletynie NEWS ukazują się co roku (od 1999) roczne sprawozdania z działalności Zespołu.

W 2008 r. odbyły się 4 zebrania Zespołu Sekcji Historii Farmacji: 1) 17.03.2008 w Warszawie, 2) 19.06.2008 w Licheniu, 3) 3.10.2008 w Warszawie, 4) 5.12.2008 w Warszawie. Na zebraniach tych wygłaszane były referaty, omawiano sprawy organizacyjne, przekazywano relacje z imprez historycznych, informa-